

1956: MEGÉLT TÖRTÉNELEM ÉS TÖRTÉNELMI LECKE

Köztünk élnek az '56-os hősök és statiszták, de maradt is mesélnivaló, hogy idős és fiatal is értse, mi minden ünneplésre méltó, ha '56 őszére gondolunk. A korabeli tudósítások, a szegedi és a vásárhelyi események szereplőinek visszaemlékezései talán a mai diákokkal is elhitetik: létezik ügy, melyért mártírrá kell lenni.

Sajtótéma volt 1956-ban és lett 1989 után az '56-os forradalom. A rendkívüli pillanatokot, például a forradalom Szegedről induló hódítását, de a helyzet színeváltozásait is visszaadja a helyi sajtó, ezért például a Délmagyarország tudósításai mára helytörténeti forrásnak számítanak. Az '56 és '89 történelmi fordulata között eltelt 33 évben viszont tabunak számított az eseménysor és ennek máig tartó hatását mutatja az az ellentmondásosság, ahogyan október 23. ünnepéhez viszonyulunk. Például a szentesi gimnazisták számára is csak írott szó és tananyag a forradalom, s az általunk megszólaltatott négy diák közül csupán egy fiúnak mesélnek a Vajdaságban élő nagyszülei '56-os élményeiről. Pedig a fiatalok szemszögéből történelmi leckének számító időszak az idősebbeknek megélt történelem. Életútja és az '56-os forradalom rendhagyó pillanatairól tár föl most titkokat Fejér Dénes, az egykori szegedi újságíró és munkástanács-tag; Vízny Béla, a vásárhelyi forradalom eseményeit mozgó egykori szigorló orvos; illetve a szegedi Fekete Pál, aki parlamenterként négyszer ment át a Békéscsabát körülzáró szovjet páncélos ostromgyűrűn. Ezek az átlagembert hősé emelő rugókról és az '56 utáni meghurcoltatásokról szóló embermesék talán elhitetik a szentesi diákokkal is: előfordul, hogy mártírrá kell lenni, és mindannyiunk életében lehet olyan ügy, amiért érdemes „fegyvert ragadva” harcolni.

Délmagyarország, Délvilág 2005. október 22.